

Telegraful

Nr. 6

Procuratura de stat

(Of.)

Str. Schewis

Loco

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.

Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul anilor după învoială

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Innoiri

Popularizarea corurilor bisericesti

II

În cercetările noastre din numărul trecut am ajuns să constatăm că înființarea corurilor bisericesti este una din marile necesități prin care s'ar putea da spiritului religios un nou duh de viață.

Ni se va pune însă întrebarea firească: Odată înjghebate aceste coruri prin inițiativa isteată a câte unui om priceput ca și prin strădania și entuziasmul «celor ce cântă și se ostenesc» — din ce vor fi ele susținute? Căci fără îndoială presupunând chiar că mădularele devotate ale corului se vor mulțumii cu... mulțumirea sufletească trezită de conștiința superioară a situației lor, instituția tot pretinde mijloace materiale, jertfe bănești, a căror acoperire directă ar fi riscat s'o așteptăm dela aceeași devolați — contribuabili.

Această chestiune de gospodărie se rezolvă cu destulă ușurință — și anume tot prin tactul și hărnicia coriștilor, cari odată organizați vor ști să găsiască și formula practică pentru câștigarea mijloacelor de existență.

Și iată cum: Corurile vor pregăti — în afară de răspunsurile liturgice — cântece lumești, cu cari vor organiza din când în când mici concerte populare, chiar dacă în lipsa inițială de suficient program muzical, vor face acest lucru în cadrul mai larg al unei producțiuni de altă natură (cu teatru, conferințe, declamațiuni etc.). Vor învăța apoi succesiv cântările funebre, vor da răspunsurile la înmormântări și cunumii — contribuind în felul acesta la solemnitatea și măreția celor mai însemnate momente religioase din viața omului.

Cei dintâi pași izbutiți în această direcție vor avea darul de a ispiti sentimentele credincioșilor și dărnicia celor mai înstăriți și a-i determina să nu-și cruțe obolul cu astfel de ocazii.

E o ispită înțeleaptă și mai ales în afară de orice bănuială nedemnă.

Aci cred c'am ajuns la locul potrivit pentru a deschide o parenteză menită să aducă o principială orientare în cece privește propaganda culturală a luminătorilor noștri dela sate.

S'au dat la timpul său îndrumări înțelepte pentru înființarea așa numitelor «Case culturale». Rostul acestora nime

nu-l mai discută. Ei bine, această instituție fără sprijinul efectiv al unui cor pe care l-ar avea la îndemână oricând, este moartă. Moartă, fiindcă fără un aport artistic-muzical activitatea ei s'ar intelectualiza în chip fatal, ar deveni unilaterală, ținând în umbră cele mai delicate preocupări și necesități sufletești ale maselor noastre populare. Și unilateralitatea culturală, mai ales când ea se manifestează în lature intelectualistă, nu e bună. E primejdioasă chiar.

Sufletul omenesc e o realitate completă, armonică. Și educația trebuie să țină seamă de acest mare adevăr.

Pentru a se desvolta, o plantă are lipsă de hrana pământului negru, dar și de căldura și lumina cerescului soare, care deschide sinul parfumat al zimbitoarelor corole.

Așa e și sufletul omenesc. Trebuie să fie învățătură, dar și poezie și cântec. Numai desvoltându-se în aceste armonice condiții va deveni un suflet frumos, armonic, întreg.

Cred c'am izbutit să dovedim temeinicia tezei noastre inițiale: «Casa culturală» fără cor este moartă, fiindcă-i lipsește cel mai puternic mijloc de întregire și umanizare a culturii sufletești. E timpul deci să-nchidem parenteza.

Aici am vrut s'ajungem: să arătăm neapărata trebuință și posibilitatea înființării corurilor bisericesti. În seria innoirilor ce le reclamă educația religioasă din vremile noastre, nu cred să fie vr'una mai hotărătoare, mai efectivă. Și ea ar putea deveni o realitate salutară fără întâmpinarea unor greutăți prea mari. S'o facă, oricine crede c'o poate face! Biserica va ajunge în felul acesta adevărată casă de rugăciune, în care creștinul cucernic ar afla cea mai curată atmosferă pentru a se putea închina într'adevăr «cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste».

Neculce.

Sesiunea extraordinară a Sinodului

Membrii sfântului Sinod au fost convocați în sesiune extraordinară pentru Marți 28 Iunie 1921.

Se va discuta chestiunea reorganizării învățământului religios și în special crearea de noi facultăți de teologie și seminarii, cari să satisfacă nevoile României întregite. Se va pune de asemenea în discuție chestiunea reorganizării bisericilor noastre din America, Serbia și Grecia.

Suveranii în Sibiu

Maiestatele Lor, Regele Ferdinand I și Regina Maria, iubiții Suverani ai tuturor românilor, venind de nou în orașul Sibiului, au fost întâmpinați de omagiile de recunoștință și devotament ale tuturor cetățenilor acestui centru ardelenesc.

Cu dragoste și respect ne-am apropiat de slăviții suverani, cari au înscris în istoria poporului român cel mai mare act: unirea pe vecie a neamului românesc dintre Nistru și Tisa.

Sub domnia binecuvântată a celor ce au făurit biruința aceasta, nădăjdum să dispară cu încetul toate urmele întocmirilor jignitoare ale jalnicului trecut, și înlocuirea lor cu apărarea intereselor și drepturilor neamului și bisericii noastre, pentru asigurarea unui strălucit viitor al patriei mărite și al tronului.

Clerul și poporul nostru își îndreaptă cu încredere gândul și speranțele sale către bunul domnitor, Regele Ferdinand I, către ocrotitoarea celor slabi și suferinzi, Regina Maria, și către întreaga noastră Casă domnitoare, — făcând cea mai călduroasă urare: Binecuvântați să fie pașii Maiestaților Lor pe pământul ardelean al României, ca să ne conducă și mai departe la întărire și înălțare!

Trenul regal a sosit în gara Sibiului în 23 l. c. la ora 9 și 40. Pe peron așteptau dnii ofițeri superiori ai garnizoanei, I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, episcopul Teutsch, I. P. C. Sa arhimandritul Dr. Eusebiu R. Roșca, șefii autorităților civile ș. a.

S'au făcut prezentările. După ce MM. LL. au trecut în revistă compania de onoare, au plecat în automobile spre școala de specialități a cavaleriei, și în fața casarmei au primit defilarea unităților de cavalerie și a ofițerilor. Au inspectat apoi diferitele școli militare.

Au mers apoi cu suita în manejul școlii, unde au asistat la reprezentația dată de ofițerii și soldații școlii. Serbarea s'a început cu corul compus din ofițerii tineri și din o parte din reangajații grade inferioare, în număr de 32 persoane, care cor instruit de profesorul dela școala noastră normală Andrei Șaguna, Tim. Popovici, a cântat sub conducerea lui trei cântece pentru cor de bărbați: Trăiască regele, Iată ziua triumfală și Marșul căldrașilor.

La sfârșitul cântecului din urmă M. Sa Regina și-a exprimat mulțumirea prin cuvintele «foarte frumos», adresate profesorului conducător. După aceasta au urmat diferite exerciții interesante și bine reușite de căldrie, prestații de gimnastică, fugă cu obstacole, sărituri cu obstacole etc. etc., executate toate cu măiestrie de către soldați sub conducerea câte unui ofițer. La sfârșit M. Sa Regina a împărțit mai multe premii soldaților cari s'au distins în deosebi.

După masa, servită în sala școlii militare, la care pe lângă ofițerii superiori din gar-

nizoană, au participat I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae și alte distinse persoane, a urmat pe platoul din fața casarmei concursul ipic, iar la ora 5 vizitarea școlii de infanterie.

La ora 7 M. S. Regele a venit la catedrală, unde I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, cu mare asistență, a oficiat serviciul divin. A cântat corul mixt condus de prof. T. Popovici. Majestatea Sa Regina între oarele 6 și 8 seara a vizitat comuna Cisnădie.

Cu un tren, dela ora 10 seara, M. S. Regina s'a înapoiat la Sinaia.

In dimineața zilei următoare M. S. Regele a plecat cu automobilul la București.

Când Regele-și pleacă genunchii

M. S. Regele nostru Ferdinand I venind la Sibiu a cercetat și catedrala mitropolitană.

Lăcașul Domnului e țixit de lume. M. Sa e primit în tăcerea solemnă, în care bătaia inimilor curate se aude până la Cer.

Se așază în fața sfântului altar și se'nchină, cu întreg poporul... Părea că toată cucernicia voevozilor noștri se coborâse'n acel moment în sufletul mare al marelui nostru Voevod. Clipa curată înfrățise Norod și Rege. Toți într'un gând mărturisiau.

In toată această măreață atmosferă nu se auzea decât acordurile cântărilor sfinte și ritmicele mișcări ale cădelniței învaluite în fum de tămâie.

Regele-și pleacă genunchii cucernic, smerit, iar arhiereul citește rugăciunea cea mare pentru sănătatea și biruința Lui.

«Nici odată n'am să uit ce-am văzut ieri» — spunea a doua zi un țaran. Apoi, după o scurtă pauză, în care-l podidiră lacrimile, izbucni: «Și eu nu m'am cuminecat de patru ani, păcatele mele!»

In ceasul acela se rescumpărare un suflet.

Neculce

Incheierea anului la școala normală «Andrei Șaguna»

Duminea trecută după săvârșirea sfintei liturghii în biserica catedrală și rostirea rugăciunii de mulțumită s'a ținut la școala normală «Andrei Șaguna» serbarea încheierii anului școlar.

Serbarea s'a început cu cântarea «Trei colori» executată cu toată preciziunea de corul mixt al școlii, dirijat de profesorul Timoteiu Popovici.

Directorul școlii Dr. V. Stan rostește apoi un frumos discurs, în care a amintit, că războiul mondial, cu valurile sale de sânge și foc, astăzi a rămas binișor în urma noastră, încât mulți poate nici nu și-ar mai aduce aminte de el, dacă nu s'ar izbi des de ranele ce le-a lăsat în urmă-i deschise.

Aceste rane sânt de natură diferită. Ne dor perderile părinților, fraților, rudeniilor și pretinilor. Ne dor pagubele suferite în agonia cinstită a unei serii întregi de generații muncitoare, ne doare de așezămintele de cultură distruse. Dar în care parte, privind în jurul nostru, n'am întâlni urme dureroase? Socotesc însă că aceste răni, ori cât de dureroase, se închid încetul cu încetul, pentru că ochiul le vede și mintea și mâna omenească le reface. Cea mai îngrozitoare rană a războiului însă nu se vede, e mai greu de refăcut. Este rana care a făcut-o în sufletul omenesc, în sufletul generațiilor de azi. Dacă va rămânea multă vreme deschisă această rană și va cangrena, ar fi un dezastru moral și economic pentru toată lumea, prin urmare și pentru noi, întocmai dupăcum este pentru Rusia, care fusese numai cu un deceniu înainte, cea mai mare împărăție din Europa.

Să refacem dar sufletul bolnav al societății de azi! Inșă cum? Prin refacerea caracterelor stricate.

Intr'un mod clar și amănunțit a dezvoltat tema refacerii caracterelor, și arătând modul cum se poate face se adresează apoi elevilor:

In munca aceasta de învoire și refacere sufletească a neamului nostru sântei meniți să intrați toți, iubiți elevi, unii după alții.

Trebuie să fiți mândri de atâta onoare ce vi se face, de atâta încredere ce vă arată neamul nostru, când își pune în mâinile voastre ce are mai scump, nădejile viitorului, copilașii săi dragi ca să educați din ei caractere.

Dar în același timp să vă pătrundeți și de răspunderea ce o purtați în fața generațiilor de azi și a celor viitoare, în fața țării și a întregii lumi, chiar înaintea lui Dumnezeu, dacă ați lipsi dela datorie, atât în timpul de pregătire aici în școală, cât și — trecând pragul școlii, — în frumoasa, nobila, sublima activitate, ce vă așteaptă în arenele vieții.

Biserica, care vă ocrotește în această școală și statul, vă socotește ca pe aleșii săi, ca pe fiii săi cei mai valoroși de aceea se îngrijește de pregătirea voastră cu iubire și munificență mai deosebită decât pentru elevii dela alte categorii de școle.

Răspundeți la această îngrijire și iubire, cu sufletul vostru curat, cu întreagă înbirea și încrederea voastră, cu devotamentul caracterelor mari, cu munca voastră neprecupețită, cu convingerea adevărată a misiunii voastre, cu întreagă cinstea celor aleși cu întreagă ființa voastră și strigați:

Trăiască I. P. S. Sa arhiepiscopul nostru Nicolae, ocrotitorul școlii noastre. Trăiască MM Lor Regele și Regina, simbolul țării noastre!

Trăiască în veci scumpa noastră Românie! După discurs care a făcut o adâncă impresie, domnul director a citit rezultatul laudabil al clasificărilor dela finea anului. Din 200 elevi, cari s'au supus la examen, abia 4% au fost avizați la reperișarea anului. Mulțumind apoi domnului comisar consistorial Dr. George Proca care a condus examenele și reprezentantului domnului ministru de instrucțiune Dr. Vasile Bologa care a asistat la examene declară închis anul școlar 1920/21.

Corul execută cântarea «Iată ziua triumfală».

Luând cuvântul comisarul consistorial Dr. George Proca accentuiază că mijlocul principal și factorul unic sigur, prin carele vorbește trecutul cu prezentul și prin prezent influențează și conduce viitorul omênimei, este școala.

Doi sânt factorii cari au dat viață și susțin această sfântă instituțiune menită a îndrepta și stăpâni soarta popoarelor.

Celce ne-a dat viață, Acela ne-a învățat a-l cunoaște.

Celce ne-a dat pământul în stăpânire, Acela ne-a arătat și modul în carele și după carele să-l putem stăpâni.

El ne-a lăsat în descoperirea Sa dumnezeiască o școală vecinică a luminii și a virtuții. Lângă această nesecată bogăție de înțelepciune, omul din a sa parte a adaos rezultatele experiențelor și gândirii sale de secol, și școala cea vecinică a revelațiunii divine înbinată cu rezultatele muncii și gândirii omenești de veacuri au creat școala modernă creștină.

Această idee mare s'a pus în practică când fericirii noastre înaintași în frunte cu nemuritorul Andreiu au întemeiat școala aceasta, ca să crească pe viitorii preoți și învățători în spiritul evangheliei Domnului.

Și dacă astăzi în împrejurările favorabile schimbate, cele două secțiuni, teologică și pedagogică ale seminarului Andreian, și-au căpătat fiecare o organizație proprie, nu însemnează că aceste două institute superioare ale bisericii noastre sânt despărțite, ci din contră ele merg paralel, crescând pe viitorii luminători și conducători ai neamului nostru.

Trei sânt direcțiunile sănătoase, în cari lucrând școala pregătește cu siguranță omênimea pentru o stare și soarte mai bună.

Școala dă omului tânăr cunoștințele dumnezeiești și omenești trebuincioase pentru viață; școala îl învață a gândi; școala îi deprinde inima a simți astfel, precum cere dela noi chemarea noastră omenească și voința lui Dumnezeu.

Acestea sânt notele caracteristice de cari e condusă școala noastră confesională.

A ținut cu toată puterea și a rezistat tuturor tentațiunilor în trecut, școala noastră con-

fesională, pentru că poporul nostru a văzut în școala sa, aceea ce de fapt este — fiica bisericii.

Și precum părinții jertesc totul pentru creșterea fiilor, așa și biserica, atât în timpul de tristă aducere aminte, cât și acum face totul pentru susținerea ei.

Arată apoi importanța cea mare a școlii confesionale în trecut și în prezent: creșterea generațiunilor viitoare în spirit creștinesc, în spirit eminamente bisericesc și național.

Accentuiază că școala confesională creștină are o bază sigură: doctrina bisericii lui Hristos, care nu încetează nici odată, pentru că este o instituțiune dzeească, și viața și trăinicia vieții o reprezintă numai isvorul vieții, Dumnezeu.

Își exprimă bucuria că în acest spirit este condusă școala normală Andrei Șaguna, și pentru duhul sănătos, ordinea și disciplina care domnește în ea și sporul realizat aduce mulțumite directorului școlii și întreg corpului profesoral.

Își exprimă speranța, că factorii competenți vor ști aprecia munca săvârșită atât în școala aceasta, cât și în toate școlile noastre confesionale, și ne va da tot sprijinul la susținerea lor, pentru că cu atât mai ușor să-și poată îndeplini înalta lor misiune și în viitor.

Dă apoi sfaturi elevilor, iar aceluia, cari anul acesta părăsesc băncile școlii pentru a intra în viață le pune la inimă cuvintele apostolului Pavel adresate Filipenilor: «câte sânt adevărate, câte sânt cinstite, câte sânt drepte, câte sânt curate, câte sânt iubite, câte sânt de bună laudă, orice faptă bună și orice laudă, acestea să gândiți. Cele ce ați învățat, și ați luat, și ați auzit, și ați văzut, acestea să le faceți; și Dumnezeuul păcii va fi cu voi».

După vorbirea dlui comisar, corul a mai cântat «La Turda» și «Marșul legionarilor» producând o adevărată elevațiune sufletească, fiind felicitat profesorul T. Popovici pentru zelul și dibăcia sa.

Cu acestea s'a terminat frumoasa festivitate dela școala normală Andrei Șaguna.

După aceea corpul didactic au trecut în apartamentele directorului Dr. Stan și prin rostul prof. T. Popovici i-a adus felicitări din incidentul hirotesiei sale întru protoiereu din partea I. P. S. Sale mitropolitului Nicolae la praznicul Rusalilor.

Spicuri

«Duminea ortodoxă», în legătură cu un răspuns dat unui preot din Basarabia, ne ridică acuzația, pe cât de gravă, pe atât de gratuită: «Și Sfințiiile voastre din Basarabia și cei din Ardeal dovedesc sentimente nu numai streine de neamul românesc, dar protrivnice învățăturii creștine, când nu Vă gândiți decât la viață separată de biserica din regat».

Trecutul mărturisește de noi altfel, decât să fie nevoie a ne apăra sentimentele românești. Și numai cu o anume intenție piezișă ni se poate spune, că ne gândim la o viață bisericască separată, câtă vreme cei dintâi am fost noi ardelenii, în congresul preoțesc din Martie 1919, cari am pus deschis și hofărât problema unificării bisericesti. Tot din partea episcopatului nostru s'a făcut declarația de contopire a Sinodului episcopesc ardelean cu sfântul Sinod al României, și nu mai puțin ne dăm seama pe deplin de ceea ce constituie unitatea bisericii ortodoxe românești.

Dacă însă n'am intrat fără rezervă în organizația bisericască, așa cum ea a fost în vechiul regat, avem motivele puternice de conștiință, că biserica noastră de dincoace de Carpați, autonomă și constituțională, are o organizație superioară, și din această zestre pe care o aducem cu noi, vrem să împărtășim cu dragoste de frate și «biserica din regat», a cărei situație, atât de dependentă de fluctuațiile politice, nu putea să ne încante.

Nu viață separată, ci o viață bisericască bine orânduită vrem noi, și în acest scop Vă solicităm să Vă emancipați de anume vederi înguste, aduse din trecut. Prezentul își are cerințele lui, pe cari ar fi o mare greșală a le nesocoti.

Ear ceea ce Vă cerem mai întâi de toate, este să nu strecurați într'o foaie religioasă pentru popor învinuiri fără teme și bănuieli, ce pot trezi nedumeriri. La o astfel de foaie se cere o redactare cu minte. Mai multă înțelepciune!

*

«Social Tărănismul» este nemulțumit, că Consistorul mitropolitan dela Sibiu ar fi «hotărât suspendarea și izgonirea din cler a preotului văduv, Petru Jencean, pentru motivul că s'a căsătorit a doua oară înainte instanțelor civile».

Nu știm de unde s'a cules această știre pentru că la Consistorul mitropoliei Ardealului nu s'a petrecut nici un caz de această natură, cu atât mai puțin a unui anume preot Jencean, care la noi nu există, și în consecință toată broderia de lecția dată numitului consistor cade.

Dealtfel cine și-a dat seama de felul organizației noastre constituționale, știe că consistorul mitropolitan, ca organ administrativ nu are căderea de amestec în chestiuni spirituale.

Avem și noi preoți recăsătoriți, cununați chiar bisericește, cari se abțin dela servirea celor sfinte, și s'a discutat chiar în sinodul episcopal, la Sibiu, situația lor, recunoscându-se competența de judecată exclusiv sfântului sinod, căruia i-s'a transpus cauza.

Dealtcum este, credem noi, binecunoscută atitudinea clerului ortodox ardelean în chestiunea recăsătoririi preoților văduvi, așa cum ea a fost fixată în al doilea congres al preoțimii din acest an: «... să fie rugat sf. sinod să autorizeze pe arhierul locului, ca sub rezerva aprodării unui sinod ecumenic, să poată da dispense, din caz în caz, după o minuțioasă cercetare, despre care va depune raport și la biroul sf. sinod».

Pr. P. M.

Dela Asociația clerului «Andrei Șaguna»

Indemnuri

Casele culturale sânt una din cerințele cele mai arzătoare pentru viața satelor noastre. Bine organizată casa culturală devine centrul, inima, vieții din ori-care comună și în aceiași vreme îndreptarul cuminte în toate chestiunile, ce agită pe locuitorii ei.

Așezată la loc potrivit, «sala de cetire», înzestrată cu cele câteva gazete pentru popor, pe cari le avem aici la noi și dintre cari să nu lipsească nici «Duminea ortodoxă», singura foaie religioasă pentru popor, (București Bis. S-ta Herașca, Lei 12, pe an) și cu o ori-cât de modestă bibliotecă, ce se poate dela secretariatul Asociației noastre, precum și dela Asociațiunea noastră transilvană din Sibiu, dacă sânt în localitate și numai 4—5 membrii ajutători ai ei, constituiți în agentură, — casa culturală va deveni locul de întâlnire al oamenilor. Iar unde se întâlnesc oameni mai mulți, acolo se pun la cale multe lucruri bune, se dau orientări și se combat pornirile bolnăvicioase, dacă locul de întâlnire este prielnic astorfel de lucruri, altfel întâlnirea multora poate duce și la multe rele, după cum aceasta se întâmplă în preajma crâjmelor. Fără un local de întâlnire s'ar zădărnici chiar rezultatul favorabil, ce s'ar da de factorii în drept stăruințelor autorității noastre bisericești, de a se închide crâjmele în Dumineci și sărbători, când se știe, că năvala este mai înțeptoare.

De aceia problema, ce impune cercurilor religioase o rezolvire urgentă, este căutarea unui local potrivit și până când instituția casei culturale va izbuti să și aibă localul ei. Au înțeles greșit aceia ideea caselor culturale, cari au crezut, că pentru a se înființa e nevoie numai decât de un local propriu și de înjghebarea lucrului cu aparat mare. Dimpotrivă. Se impune un început cât de modest, într'o cameră mai spațioasă, cu intrare separată din locuința unui fruntaș cu trageră de inimă, într'o locuință închinată la început din jertfa câtorva oameni de bine, în vechiul edificiu al școlii, unde el nu se mai întrebuințează în scopul învățământului, ba chiar într'o sală a edificiului școlii profesionale, fiind vorba de întrebuințarea aceleia numai în sărbători, ori în sările lungi de iarnă, la cari ocazii instituția va îngriji de luminat, curățire și încălzire. Și unde școala este de alt caracter, în lipsa altui local potrivit, autoritatea respectivei școale, nu se poate să nu ne pună la îndemână chiar localul școlii de stat, sau comunale, pe seama unei instituții tot atât de necesare culturii poporului, dacă în fruntea ei se găsesc preotul și învățătorul satului, după cum este de dorit.

Pe urma bunei înțelegeri și a conlucrării armonice dintre acești doi factori culturali ai satelor noastre, până când răsbește deșteptarea interesului mulțimii pentru ființa casei culturale,

chiar cele câteva gazete pentru popor trebuiesc abonate din visteria bisericeii și din agonisita producțiilor școlare, mai stăruindu-se și pe lângă cei-ce au gazete abonate, ca măcar după cetire să le pună și la dispoziția casei culturale. O masă lungă de scândură, simplă și câteva lavițe, — ca să nu se uzeze băncile școlare, cari pot fi strânse de o parte, — și în sfârșit o lampă cu petroleu necesar, nu reclamă jertfe, ce nu s'ar putea strânge prin daruri de bunăvoie. Iar lemne de foc pentru iarnă, nu va fi primărie comunală, unde este pădure, să nu încuviințeze o «soarte», o cantitate suficientă, din lemnul destinat pentru trebuințele locuitorilor, pe cari apoi le taie și le cărăușesc bucuros feciorii, pentru a avea loc de adunare în serile de iarnă.

Astfel început lucrul, în chip modest, se va desvolta de sine, în măsura dragostei și a interesului mulțimii și după devotamentul, râvna și sufletul pe care va ști preotul să-l ducă cu sine înăuntrul casei culturale, câștigând pentru cauză întâi pe învățătorul, pe ceilalți intelectuali din localitate și pe câțiva truntași, al căror atitudine este întotdeauna hotărâtoare pentru izbânda unei cauze.

Când bunul început s'a întărit, și lumea a fost pregătită îndeajuns prin conferințe și prelegeri, prin declamări și cântări ale școlarilor, se porcede la alte, lărgindu-se sau schimbându-se localul, pentru a fi potrivit producțiilor, de caracter public reprezentațiilor teatrale, cu scenă bine asortată, reproducțiilor cu scheopticonul și chiar reprezentațiilor cinematografice; cu bănci pentru școala de adulți, cu birou pentru «banca populară», chemată să ajute viața economică a satului prin procurarea celor de lipsă și prin valorarea producțiilor locale, în afară cu magazie pentru un «consum», organizat după cel mai bun sistem, și cu tendința de a familiariza cu organizațiile de cooperatie; apoi un pavilion de joc pentru tineretul, organizat și el într'o societate a sa îngrădită cu bune norme pe educație, a cărui petreceri se aranjază sub ochii veseli ai părinților, așa cum totalul vieții sătești stă sub priveghearea «sfatului păcii», care are cea mai frumoasă chemare creștinească.

Acolo unde se găsesc oarecari începuturi de mai înainte, din inițiativă particulară, sau sub patronajul Asociației noastre transilvane, nu se va încerca nouă înjghebare, ci se va căuta legătura firească cu ceice conduc, se va cimenta începutul și se va pune pe drumul bunei dezvoltări, căutând să fie aplicate statutele «Societății Casa Culturală»,¹ ori dacă este și o organizație statutară, să se amplifice cu indigitațiile, pe cari le mai dau și acestea. În tot cazul se va căuta legătura cu ori ce fel de organizație culturală locală, în special cu «agentura Asociației» dacă ea este în ființă, pentru ca munca, ce se desfășură în același scop al educației religioase și culturale naționale a poporului să nu se peardă în grupări răslețe, ci toate forțele să fie canalizate în aceeași direcție, după cum același ni este scopul.

Iată un mijloc sigur, unul din cele mai de seamă, pentru ridicarea vazei preotului și câștigarea simpatiei credincioșilor, a căror recunoștință nu va întârzia, și în aceea vreme va spori prestigiul tagmei în fața lumii întregi, care nu va mai putea trece nepăsătoare pe lângă munca noastră pozitivă.

Secretarul general.

Comunicări.

Biblioteci populare. Având la îndemână un număr mai însemnat de cărți pentru popor, Onorații preoți, cari au înființat, sau sânt pe cale de a înființa «Casă culturală» sau bibliotecă parohială, venind la Sibiu să ceară secretarului general al Asociației clerului, și li-se vor împărți, câte un număr oarecare din aceste cărți, pe lângă obligământul de a purta evidentă și a face raport anual de felul cum se întrebuințează bibliotecă. Cei ce au începuturi de biblioteci se aducă cu sine registrul, ca să ia alte cărți, decât acelea pe cari le au.

¹ Statute tip pentru «casa culturală» se găsesc la Asociația clerului și se trimit ori cui la cerere.

Vorbe înțelepte

Prea multă fericire vestește.

Știrile zilei

Spre luare aminte. Invităm preoții-meă noastră să îndemne tinerii cu bune purtări, din partea locului, să îmbrățișeze cariera preoțească. În Seminarul arhidiecezan, elevii silitori și cu purtare morală, primesc multe înlesniri de întreținere. Cheltuelile nu sânt nici pe departe atât de însemnate ca la școlile orașelor mai mari.

In atenția dnilor protopopi și parohi. In conj. cu ord. minist. adus la cunoștință publică de către P. Ven. Consist. arhid. prin circulara Nr. 2470/1921, oficiile protopopești și parohiale nu vor mai primi nici o cerere particulară (fără Nr. și sigilul unui oficiu de stat sau bisericesc) netimbrată.

Ceice vor rezolvi acte particulare netimbrate, vor fi urmăriți — conform legii — pentru fraudă în averea statului.

Cererile și certificatele se timbrează cu 1 Lei, copiile legalizate cu 2 Lei, plus câte 25 b. (ajutor) de fiecare.

Dnii protopopi și parohi vor aduce aceste dispoziții la cunoștința poporului spre orientare.

Secretariatul Consistorului arhid.

Lui Al. Vlahuță. Admiratorii scriitorului Al. Vlahuță au luat inițiativă de ai ridica un monument în Râmnicu-Sărat. Poet, patriot, conducător de ziare și reviste, Vlahuță și-a pus condeii în serviciul literaturii și al bunelor moravuri, pentru care a lucrat până în ultimele clipe ale vieții sale. Bogați și săraci au datoriat d'a contribui pentru monumentul său.

Salariile preoților. Ministrul Cultelor ne încunoștințează, că salariile preoților noștri vor sosi în cele mai apropiate zile.

Convocare. Membrii Secțiunilor științifice-literare ale Asociației sânt convocați pe zilele de 14 și 15 Iulie n. a. c. la ora 10 a. m., la ședința plenară în sala de conferințe a «Muzeului Asociației» Sibiu, Strada Șaguna Nr. 6

Amânări de studii. Conform I. D. Nr. 2465 din 13/1921 pot obține amânări de studii: I. Toți tinerii cari fac parte din contingentul 1922 (născuți în 1900:) cari doresc a urma studiile, în liceu, școale normale de învățători, școale superioare comerciale etc., care după terminare le dau dreptul de a beneficia de art. 52 din legea de recrutare — termen redus — pentru a deveni ofițer de rezervă. II. Toți tinerii mai vechi inclusiv contingentul 1921 (năcuți 1899) fie că se găsesc la vatră, fie sub arme, cari doresc se urmeze cursurile la aceleași școale, aceștia numai dacă dau declarație ca la terminarea cursurilor se obligă a urma școală pregătitoare de ofițer de rezervă. Cei interesați pot cere informațiuni detaliate, însă numai verbale, la cercul de recrutare respectiv. Ziarele sânt rugate a reproduce această comunicare.

Cercul de recrutare Sibiu.

Congresul Uniunii femeilor române s'a ținut la Arad în sărbătorile Rusaliilor. După sf. liturghie, oficiată de P. S. Sa episcopul Ioan I. Papp al Aradului, ședința congresului s'a deschis la ora 11, sub prezidenția de onoare a P. S. Sale. Prezidenta Uniunii, dna Maria Baiulescu face istoricul societății înființate în 1912, care susține orfelinatul din Brașov, unde se adăpostesc orfani de război. Uniunea are fonduri de 120 mii de lei. Sânt reprezentate la congres 33 de reuniuni de femei. Mai multe delegate salută congresul în numele acestor reuniuni. S'au citit statutele Uniunii și s'au distribuit în public. După amiază și în ziua următoare s'au continuat ședințele cu vii discuții în jurul statutei, pentru a statori raporturi mai strânse între societățile care formează uniunea femeilor. În onoarea congresului primăria a dat banchet și petrecere în parcul de lângă Murăș.

La Fondul Victor Tordășianu pentru căminul ucenicilor dela meserii, întemeiat de Reuniunea meseriașilor români din Sibiu, în memoria mult regretatului ei președinte, a bivevoit a contribui: dna Eugenia Tordășianu n. Iovescu, profesoară la liceul de fete de stat, suma de 30 Lei, din incidentul tristului aniversar al împlinirii unui an dela moartea surorii dsale Iuliana Liuba n. Iovescu și a cumnatului dsale Ioanichie Olariu. Pentru prinos mulțumește: G. Poponea, președinte. St. Duca, secretar.

Reprezentarea școlară, în folosul orfanilor de război, dată de elevele dela liceul sibian Sâmbătă în 25 l. c. în teatrul comunal, a fost una din producțiile ascultate cu plăcere de părinți și tinerime la sfârșitul anului școlar. Dansuri naționale, însoțite de cântece în tactul jocului, asemenea și dansurile «mai de salon» cum s'ar zice, s'au executat în miscări grațioase, elegante sau vioae, după firea jocului. Exercițiile gimnastice, cu bastoane și măciuci, au scos la iveală disciplina exemplară, în care sânt instruite, elevele liceului. Povestea lui Crai Buturugă, în 3 acte, cu figurile simpatice ale basmelor noastre, s'a reprezentat în mijlocul aplauzelor publicului. Piesa a fost învățată și jucată de eleve mai mari și mai mici, toate pline de zel și fără prea multă stângăcie. Cu mai mare încredere în sine, elevele vor realiza până la anul progrese și mai înveredate. Reprezentarea s'a început îndetă după ora 5, și cu unele pause cam lungi, s'a terminat în timp de două ore.

Comisiune de anchetă. Dl ministru al muncii și ocrotirilor sociale a instituit o comisiune de anchetă și studii, compusă din dnii Director general al munii M. P. Dimitriu, Inspector general M. Georgean și Ins. Inspector General tehnic V. Albușcu, care va vizita toate centrele din Ardeal și Bănat pentru studierea situației industriale actuale, ascultarea, și anchetarea plângerilor muncitorilor, inspectarea și controlarea așezămintelor de binefacere, inspectoratelor, caselor cercuale ce depind de acest ministru, precum și instituțiile cu caracter cultural sau confesional. Comisiunea în prezent anchetează situația creată de ultimele împrejurări din Petroșeni și Valea Jiului.

Rituale. Într'un articol despre: «Doamne, îndură-te spre noi», scris de dl Ios. Sângeorgheanu, în ultimul număr al Culturii Creștine, se arată că atât forma «Doamne, îndură-te spre noi», cât și «Doamne, miluiește-ne», sânt forme greșite ca traducere, și că «unica formă corectă este *Doamne miluiește*, care din motive de corectitate și de melodiocă structură ar trebui introdusă în toate slujbele dumnezeiești».

Legea agrară. Primim: Sânt cunoscute persecuțiile săvârșite de cele șapte județe săsești împotriva comunelor noastre românești. Comunele acestea până la legiferarea legii agrare, începând cu anul 1920 și-au reclamat drepturile cu privire la posesiunile lor strămoșești, fie chiar și pe cale de arândă forțată. Anumite comune săsești însă au ridicat excepțiuni în contra deciziunilor comisiunii județene, pe la consiliul agrar din Cluj. Pe baza căror motive au procedat comunele săsești vom ști, dacă vom cunoaște apucătura comunei săsești Tălmăciu din județul Sibiu: această comună săsască (cu conlucrarea inginerului silvic Henrich) a avut îndrăzneala de a redacta un plan de pășune propriu al său, din care însă lipsesc fie cu totul, fie în parte, nici mai mult nici mai puțin decât patru complexe de teritorii pășunabile, sub titlul pădure de apărare. În baza acestui plan al său, comuna săsească a redactat apoi un memoriu către consiliul agrar din Cluj, care neobservând intențiunile a dat ordin pentru revizuirea deciziunii comisiunii județene. Noroc că fruntașii comunelor noastre românești — fără diplome de ingineri — din Boița, Porcești și Tălmăcel au observat apucătura și politica moștenită din domeniul administrației ungurești, și au procedat cum cere legea și dreptatea.

Carte de bucate. A apărut tocmai acum partea I din cea mai bună carte de bucate *Poftă Bună*, de Zotti Hodoș. Partea aceasta cuprinde 162 de rețete pentru: Supe, ciorbe, asiete, pești, rasoluri și sosuri, — la sfârșit menu-uri pentru zile comune și pentru sărbători. Cartea costă 6 Lei. De vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu și în alte librării.

Cinema Apollo, Piața Unirii, Sibiu. În 29 Iunie: Noaptea iubirii, film în 6 acte cu Francesca Bertini. Vine: Cesarina, piesa senzațională. Inceputul la ora 9 seara.

Poșta redacției

Dlul G. H. în Gh. Indată ce ne va ierta spațiul. Ceealaltă se păstrează până la ocazie.

Dlul G. T. în G. Unitismul chestie de latinătate? Cam departe. — Am urmat conform dorinței.

Nr. 3762/921 Școl.

(84) 2-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de profesor de religie la școala medie (civilă) de fete din Făgăraș, împreună cu școala primară de stat și cu școala de ucenici, post sistemizat și aprobat din partea ministerului instrucțiunii sub Nr. 48453/920, publicăm concurs cu termen de 15 zile, socotite dela prima publicare.

Numirea profesorului de religie o face Consistorul arhidiecezan în conformitate cu pct. 6. §. 122 din Statutul organic. Numiți pot fi preoți cu calificățiune teologică completă și cari întruiesc condițiile fixate în actul Consiliului Dirigent Nr. 12273/1919, respective, cari au ascultat cursurile pentru profesorii de religie la Universitatea din Cluj. Preferință vor avea candidații cu studii academice, precum și aceia, cari au făcut examenul pedagogic profesoral.

Petițiile de concurs instruite cu documentele necesare sânt a se înainta, în termenul deschis, la adresa Consistorului arhidiecezan.

Sibiu, din ședința Consistorului arhidiecezan, ca senat școlar, ținută la 3/16 Iunie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 3378 Școl.

(55) 2-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de profesor de religie la liceul «Aurel Vlaicu» din Orăștie, post în regulă sistemizat, publicăm concurs cu termen de 15 zile, socotite dela prima publicare.

Numirea profesorului de religie o face Consistorul arhidiecezan în conformitate cu pct. 6 § 122 din Statutul organic. Numiți pot fi preoți cu calificățiune teologică completă și cari întruiesc condițiile fixate în actul Consiliului Dirigent Nr. 12273/1919, respective cari au ascultat cursurile pentru profesorii de religie la Universitatea din Cluj. Preferință vor avea candidații cu studii academice, precum și aceia, cari au făcut examenul pedagogic profesoral.

Petițiile de concurs instruite cu documentele necesare sânt a se înainta, în termenul deschis, la adresa Consistorului arhidiecezan.

Sibiu, din ședința Consistorului arhidiecezan, ca senat școlar, ținută la 3/16 Iunie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 279/921 prot.

(75) 2-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățător la școala primară ort.rom. din Măgărei, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Din casa bisericii 300 lei, restul între-gire dela stat.

2. Cuartir în natură, grădină și trei stânjini de lemne.

Învățătorul ales se obligă a instrua pe elevii școlii de toate zilele, precum și pe cei de repetiție, conform legilor în vigoare, a ținea strana în Dumineci și sărbători și a cânta cu elevii la sf. liturghie, eventual a forma cu ei cor.

Doritorii de a ocupa acest post să aștearnă în termenul susindicat rugățile înzestrate cu documentele necesare subsemnatului oficiu protopopesc și să se prezinte poporului în biserică.

Agnita, 25 Mai 1921.

În înțelegere cu comitetul parohial.

Joachim Muntean
protopop

Nr. 41/1921 prot.

(81) 2-3

Concurs

În baza ordinului consistorial Nr. 489 Bis. din 29 Ianuarie 1921 se publică prin această concurs cu termen de 30 de zile pentru între-girea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă neputinciosul paroh Ion Mihailă din parohia noastră de clasa I (primă) Dăișoara din protopopiatul Cohalm.

Reflectanții îndreptățiți la acest post își vor înainta petițiile provăzute cu documente necesare conform normelor în vigoare subsemnatului în termenul deschis, și până înainte de alegere cu 8 zile se vor prezenta în parohie spre a cânta, predica sau dacă sânt preoți a și celebra sf. liturghie în vr'o Duminecă sau sărbătoare.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt, pe lângă între-girea de capelan dela stat, 1/3 (a treia parte) din simbria parohului și stola dela serviciile cu care va fi încredințat.

Cohalm, la 18 Mai 1921.

Oficiul protopresbiterat al Cohalmului în înțelegere cu comitetul și sinodul parohial din Dăișoara.

Emilian Stoica
protopresbiter.

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare

Istoria bisericăască a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupăș,

profesor universitar și membru al Acad. române

Banca Românească, societate anonimă, București
și
Lumina, institut de credit și economii, s. p. a. Sibiu

Înștiințare

Tribunalul Sibiu, secția comercială, a aprobat și înregistrat prin deciziunea Nr. F. soc. 273—1915/14 fuziunea băncii LUMINA institut de credit și economii s. p. a. în Sibiu cu BANCA ROMÂNEASCĂ societate anonimă în București, fuziune de care a luat act și tribunalul Ilfov. În baza pp. 202 și 208 din legea XXXVII din anul 1875 invităm pe toți creditorii băncii Lumina institut de credit și economii s. p. a. în Sibiu, ca în curs de șase luni socotite dela a treia inserare a acestei înștiințări să-și anunțe pretențiunile lor față de banca Lumina, la Banca Românească sucursala Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 7 et. I.

(82) 3-3

București—Sibiu, în 15 Iunie 1921.

Consiliile de administrație